

GESCHIEDENIS VAN EEN KORT VERHAAL (eerste 2 paragrafen) - R. Eljon

COPYRIGHT R. ELJON

1. KRIMI'S

Alvorens wij onze vertelling over de inwoners van Boekhandelstad starten, moet worden opgemerkt, dat Drukwerken wel degelijk kunnen zien; de uitdrukking 'ogen in de rug hebben' spreekt boekdelen in die zin. Daar bevinden zich hun kijkorganen, hun spiegels van de ziel. Ook bij onze hoofdfiguur, een donkerrode bundel Korte Verhalen, die het niet echt meezat:

Want werkelijk, hij had geen slechter moment kunnen kiezen in de historie van zijn woonplaats, toen Kort Verhaal op een voorjaarsochtend besloot - na wederom met diepe overpeinzingen te zijn opgestaan - dat het zo niet langer kon, dat er iets moest gebeuren, dat hij iets aan zijn situatie moest doen.

Al geruime tijd werd hij door één specifieke kwestie geplaagd; diep in zijn hart wilde hij graag een Roman zijn, een Scenario soms, een Script voor een dertiendelige televisieserie vaak. In ieder geval een ander genre. Een hoedanigheid met meer perspectief dan hijzelf.

Dat soort getob draaide er meestal op uit, dat hij meteen zijn bed weer in kroop, omdat hij meende toch te kort te zijn om ooit een boek van betekenis te kunnen worden. Dat had zijn moeder - een Detective - ook altijd tegen hem gezegd. Zo ging een etmaal vaak snel voorbij, waardoor het Korte Verhaal ook niet zoveel meemaakte en dus beperkt van omvang bleef. Ziedaar de vicieuze cirkel waarin hij zich al jaren bevond, die op voornoemde voorjaarsochtend werd doorbroken.

De directe aanleiding voor zijn doorbraak was een ontmoeting met de Roddelrubriek de dag daarvoor. Gisteren dus.

Dat creatuur werd door iedereen liever gemeden in Boekhandelstad, vanwege de pijnlijke verhalen die hij erop nahield. Die wist - ondanks enige kilo's aan overgewicht - altijd snel en vals uit de hoek te komen. En gisteren was de Rubriek helemaal op dreef. Hij zat op een terras met zijn dikke lay-out, gladde cover en zomerse hoed, weggedoken onder een luifel om in de schaduw te blijven.

- 'Hee, Kort Verhaal. Kom hier. Snel! Zojuist, bij een aanslag, is er een Krimi verschrikkelijk uit zijn dak gegaan', hijgde het Roddelblad. 'Een seriekrimi zelfs, met een enorme hoeveelheid narigheden. Een afrekening in het criminele circuit. Het gegil was tot op het platte land te horen, zeggen ze.'

Begrijpelijk voorval, dacht de aangesprokene. De gewelddadigheid was immers flink toegenomen in de boekengemeenschap. Als Krimi had je al gauw succes. Hoe groter de hoeveelheid brute Incidenten en moorddadige Ideeën, des te talrijker de oplage. Daar had onze hoofdfiguur nooit wat van begrepen, waarom dat was. Zonder te groeten liet hij daarom de roddelaar op het terras achter, wat niet kon verhelpen dat hij die Krimi's de rest van de dag niet meer uit zijn denken kreeg.

En nu was het wel zo, dat boeken in hun diepste wezen gedachten waren en wanneer die gedachten door een bepaald onderwerp geobsedeerd raakten, je er persoonlijk mee te maken kreeg. Met dat onderwerp. Zo ging dat bij boeken. Dus ook bij het Korte Verhaal, zoals weldra uit het verloop van deze dag zou blijken.

Na dat optimistische besluit zijn situatie te veranderen was hij, om half tien al, koffie gaan drinken met zijn dierbare vriend; een grijs robuust Lexicon van Literaire Termen. Zijn wat goeiege kompaan, die vanwege zijn goedhartigheid tevens op sommigen de indruk maakte eeuwig met een depressie in gevecht te zijn. Desondanks hadden ze bijna iedere dag van die breedsprakige koffiesessies. Om wakker te worden. In het schrijverscafé.

Echter, aan het begin van de middag op weg naar de bibliotheek, zou die Krimi-obsessie van het Korte Verhaal - zoals aangekondigd - een noodlottig vervolg hebben. Aan zijn grachtenkant liepen namelijk een paar figuren al enige tijd met hem op en be kroop hem het vermoeden dat hij gevolgd werd. Of was dat verbeelding? Achterdocht was hem niet vreemd tenslotte. Om te zien of zijn indruk klopte, schoot hij een zijstraatje in en keek rond. Waar bevond hij zich? In deze doodlopende steeg was hij in ieder geval nog nooit geweest.

Tegen een schutting stond het vrachtvervoer van een toneelvereniging geparkeerd; een antieke verhuiswagen opgetrokken uit blankhouten spanten, die doorliepen tot boven de rode cabine.

Nou moest je een boek niet meteen naar zijn kافت beoordelen. Dat was bekend. Maar toen de figuren die hem volgden vier Krimi's

bleken te zijn, die eveneens stopten bij de ingang van de steeg, besloot Kort Verhaal zich achter voornoemd decortransport schuil te houden. Tussen de schutting en de cabine. Om zich geheel te verbergen, klom hij via een treeplank omhoog en hield zich staande aan een zijspiegel.

Ondertussen keken de Krimi's naar het naambordje.

- 'Dit is toch wel de goeie steeg hè?', vroeg Krimi 1; een Potboiler.

- 'Als je kan lezen wel.' Krimi 2, een stevige Misdaadroman, die met zilveren letters 'murder' op zijn leren omslag had staan, had zijn collega meteen lik op stuk gegeven.

- 'Zeg, ik weet niet hoe het met jullie zit, maar ik heb nog meer te doen vandaag', sprak de Potboiler na een tijdje weer.

- 'O wat dan', pestte Krimi 3, een kleine Pocket.

- 'Jij moet helemaal dicht bij de waarheid blijven, anders ben je zo zoek Zakboek.'

Een gespikkeld Kasregister - bij eerste oogopslag een wat merkwaardige verschijning binnen dit gezelschap, maar kennelijk de raadgever, de consiglieri, het intellect van deze Krimifamilie - deed een poging de gemoederen tot bedaren te brengen;

- 'Rustig nou maar, daar komt ie al aan.'

Vanuit de doodlopende kant naderde een lichtgroen Boek met een onduidelijke benaming. Niet te groot, niet te klein. Blijkbaar had hij het nodige te verduren gehad: er zat een scheur in zijn kaft en hier en daar had de plastic folielaag - die hem ooit glans gaf - het karton van zijn omslag in de steek gelaten en hing in krullen naar beneden. Hij passeerde het vrachtvervoer aan de andere kant en ging met zijn beschadigde boekenrug richting onze hoofdfiguur staan, waardoor deze - spiedend tussen de cabine en de laadruimte - de titel niet kon lezen. Even meende hij een getal waar te nemen.

- 'En? Dat was de laatste?', vroeg het Lichtgroene Boek.

Waarop Krimi 1, de Potboiler;

- 'Nee. Nog lang niet. Het is nog een hele klus. Sorry, maar niemand wil z'n Incidenten afstaan. En die Seriekrimi van gisteren al helemaal niet. Die ging compleet uit z'n bol.'

- 'Ja. Maar kunnen we nu afrekenen, voor de Belastinggids er lucht van krijgt', interrumppeerde het Kasboek.

- 'Niet hier. Ik betaal nooit uit in een steeg. Hier kun je toch geen zaken doen.'

- 'Wat had je dan gewild? Een landweg?', provokeerde de Murderroman met de leren omslag, 'dat is vragen om Incidenten, terwijl ik dacht, dat we die nou juist...'

Een gespannen zwijgen volgde. Als de overbruggende stilte tussen twee rinkels van een telefoon. Een stilte die intenser en dreigender wordt naarmate het opnemen uitblijft. Ook hier tussen de vijf types op de begroeide keien van het steegje. Niet zonder gevolg. Het Lichtgroene Boek liep rood aan. De grond trilde. Een innerlijke uitbarsting van agressie, een magma eruptie, maakte dat hij een veelvoud in omvang toenam en van handboekformaat opzwol tot een lijvig gebonden Uitgave. Alsof hij een muil sperde, sloeg hij zijn verfomfaaide groene omslag open, waarop een fluorescerende vonkenregen van woorden en letters, die de Krimi's dreigde te verschroeien, tussen zijn bladzijden vandaan spatte.

- 'Nee, kalm aan. We weten het. Heus. We doen het allemaal zo onopvallend mogelijk', sprak het Kasboek snel.

- 'Luister dan. Als alle Incidenten en Ideeën de stad uit zijn breng ik het hele bedrag in één keer langs. En waag het niet een Incident voor eigen gebruik achter te houden, want dan krijg je een aantal Naslagwerken op je dak. Duidelijk tot zover? Ajuus.'

Na zijn laatste woorden verdween het Lichtgroene Boek weer aan de duistere kant van het straatje, terwijl Kort Verhaal, daar achter de vrachtwagen, nog steeds geweldig zijn best deed om de titel op de omslag te ontcijferen. Helaas was de groene kaft al te ver uit het zicht voor een Verhaaltje met slecht zicht.

- 'Nou dan zijn we snel uitgeteld', concludeerde de Pocket, wat het Kasboek direct beaamde;

- 'Gelijk heb je.'

Vanuit zijn ongemakkelijke kijkhouding probeerde onze verborgene zich weer recht te draaien, waarbij hij een onfortuinlijk kraakgeluid produceerde. De Potboiler schrok;

- 'Wat was dat? Heb je weer onomatopeeën zitten eten, Pickpocket.'

- 'Nee dat kwam daar vandaan.'

De Murderroman en de Pocket kwamen naderbij. Via de voorkant van de cabine probeerde Kort Verhaal nu zelf ongezien het donkere deel van de steeg te bereiken, maar de twee Krimi's hielden hem tegen.

- 'Verrek', siste de kleinste, 'die heeft alles gehoord. En zo'n dun friemel verhaal heeft graag wat te vertellen.' Waarna hij een vlijmscherpe zinsnede uit zijn inhoud trok.

2. CONFRONTATIE MET MANUSCRIPTEN IN HET STAMCAFÉ

Na een stevige hoek ontvangen te hebben, lukte het Kort Verhaal, dankzij zijn geringe omvang, tussen de Krimi's door te glippen en de steeg uit te vluchten. Er ging een uur of wat overheen voor hij in staat was het hele geweldsdelict bij een Wetboek op het politiebureau uit de doeken te doen.

Als gevolg van enig cafébezoek, om te kalmeren, rolde hij die noodlottige dag pas ver na twaalven zijn bed in.

Later die week was het licht bewolkt. Hij had totaal geen zin om op te staan en ook het Lexicon was van slag tijdens hun dagelijkse afspraak in het schrijverscafé. Die had het aldoor over;

- 'Pejoratief. Pejoratief.'

Doorgaans was zijn vriend zo'n beetje de enige stadsgenoot zonder pretenties en wist altijd precies waar het op stond. Vandaag zuchtte hij echter;

- 'Wat dat woord pejoratief exact inhoudt, weet ik niet, veel goeds kan het niet betekenen.'

Alsof ze de waarschuwing van vriend Lex inhoud wilden geven, openden een paar sjofele Manuscripten - moe van het ruige straatleven - kort daarna de tochtige deur van hun, op een hoek gelegen, bruine stamkroeg.

Dat maakte deze bewolkte dag nog ellendiger, zo'n stel bedelende Scripts bij de koffie. Daar werd je wee van vanbinnen. Die waren er een stuk beroerder aan toe dan het Korte Verhaal, die hadden

echt geen enkel perspectief. Soms werd daar zelfs voor gecollecteerd. Als je een paar correcties over had, een ingeving hier en daar, of een opzetje, dan gaf je die aan de Manuscripten. Alleen was hun aantal wel erg toegenomen de laatste tijd. Ze waren zo langzamerhand niet meer weg te denken uit het straatbeeld van Boekhandelstad. Er zwierf er vaak één rond het rijtjeshuis van ons bondig personage, die een keer zorgwekkend naar de schamele toestand van de ander had gekeken, waarop het povere Script brutaal terug schreeuwde;

- 'Zeg, waar bemoei je je mee!'

En nu kwam juist die bewuste vuilbekker het dranklokaal binnen met een nog zieliger Typoscript, ook in lompen, dat aldoor in zichzelf sprak.

Het brutale Script herkende Kort Verhaal en ging omstandig naast hem zitten.

- 'Ken jij die?', informeerde het anders zo toegankelijke Lexicon.

- 'Nee. Nee hoor.'

- 'Zo buur, is het lekker? Ik zou ook wel koffie lusten, alleen kom ik net wat kleingeld tekort.'

- 'Ja dan moet je aan het werk. Als wij stil waren blijven liggen, was er van ons ook nooit wat terecht gekomen', berispte vriend Lex.

- 'Maar man. Klets toch niet. Niemand wil ons als boek accepteren, snap dat dan.'

Welk een schande. Iedere geletterde aanwezige in het kleine proeflokaal staarde beschaamd naar de zwarte mozaïektegeltjes van de vloer, die daar - in hoekige letters - al jaren hun best deden een merk jenever aan te prijzen. Want als er iets was in Boekhandelstad waar je niet over sprak, dan was het wel dat je als script niet geaccepteerd werd. Daar hield je je mond over.

Alleen leek bijna niemand meer geaccepteerd te worden de laatste tijd, waardoor er zich een hermetische bovenlaag van Bestsellers en Toptienboeken had gevormd. Zelfs het a-politieke Korte Verhaal was dat niet ontgaan, die - vanwege zijn eigen lage komaf - altijd een grote sympathie voelde voor alles wat onderop lag. Voor alles wat op de onderste plank terecht was gekomen. Daar huisden zijn ouders ook ooit tenslotte. De onopgeloste Moordzaak die zijn moeder had beschreven was slechts duizend maal over de toonbank gegaan en zijn vader - de Bijsluiter van een Gereedschapskist - had helemaal nooit iets bestendigs volbracht. Kortom; dat

mededogen kwam van binnen uit, ook op momenten dat hij dat helemaal niet wilde, zoals deze ochtend bijvoorbeeld.

- 'Was er maar iemand, die ons een acceptabel uiterlijk kon geven', mompelde het zielige Typoscript om de situatie nog gênanter te maken. Zo gênant dat zelfs de zuinige Horecagids, de eigenaar van het literaire café, die graag de vrede in zijn toch al stille zaak wilde bewaren, zich ermee bemoeide;

- 'Als je klaar bent, kun je misschien beter weer vertrekken, want consumpties zijn hier verplicht.'

Het Typoscript pruttelde iets in het niets.

- 'Wat zegt ie?'

- 'Niks. Hij zei verdomme en koelere helemaal niks.'

Naast ruwe bewoordingen verspreidde het onbeschofte Manuscript nog een behoorlijke stank ook, omdat hij van een hele slechte papiersoort was gemaakt. Als je goed keek, naar wat er uit zijn besmeurde gewatteerde rode winterjack stak, kon je zien dat hij oorspronkelijk een afgekeurde Drukproef was en ooit betere tijden had gekend.

- 'Moet jij niet terug naar de drukker met die gezondheid van je', snierde het Lexicon, terwijl hij expres nog wat koffie nam.

- 'De drukker had het te druk vanochtend, duf woordenboek.'

Een stilte. Er knerste iets in de band van vriend Lex. Sinds zijn uitkomen in 1604 had nog niemand hem voor zoiets laags en vernederends uitgemaakt. In zijn volle lengte kwam hij overeind.

- 'Ja dan stap ik maar eens op', zei het Verhaal, die het graag kort wilde houden en absoluut niet van vechtpartijen hield. Als bladvulling. En de Krimi's zaten hem ook nog vers in het geheugen.

- 'Moet ik er een Wetboek bij halen', dreigde de eigenaar, 'misschien worden jullie dan wel de stad uit gezet.'

- 'Nee nee. In orde.' Het zielige Typoscript haastte zich naar de deur; 'We gaan al, we gaan al.'

- 'Steengoed', bikkelde Lex hem na. 'Ja sorry hoor, maar iemand die maatschappelijk niet mee wil draaien, daar ken ik niet tegen.'

Voor de onbeschofte outcast was dit de limit; met zijn besmeurde jack sprong hij, een stoel in de aanslag houdend, bovenop een rond tafeltje. Alvorens er een geweldige dreun uitgedeeld kon worden echter, greep zijn zielige kameraad hem vast en sleurde hem langs het met leer bezette tochtgordijn voor de ingang de straat weer op.

Kort Verhaal kon wel grienen. Hij had over al het zojuist waargenomen leed met gemak een volledige Bouquetreeks kunnen schrijven. Jammergenoeg paste dat niet bij hem, zo rechtstreeks sentiment aan de kaak stellen.

Nog regelmatig waren de Manuscripten aan hem verschenen die nacht. Na één van die dromen, waarin hijzelf weer uit de handel werd genomen en opnieuw tot Typoscript werd gedegradeerd, durfde hij geen oog meer dicht te doen en was maar opgestaan. Door zijn zolderraam turend, vroeg hij zich af of er nog iemand wakker was, iemand die in het nachtelijk uur hoopte de juiste woorden te vinden, om voorgoed tot de bovenlaag der Bestsellers te worden toegelaten. Van een Verzameld Werk, een paar huizen verderop, werd bijvoorbeeld gefluisterd, dat hij stiekem 's nachts doorploeterde. Verdikkie, Kort Verhaal zag werkelijk licht bij dat andere boek branden.

- 'Wat een uitslover. Dan heb je toch geen leven meer. Er moet ook een beetje plezier bij zijn. Ik wil dolgraag meer betekenen, groter worden, maar als ik er geen lol meer in zou hebben, zou ik er meteen mee stoppen of er een punt aan draaien.'

Voor de dunne Verhaalbundel in slaap sukkelde, hoorde hij zichzelf nog zeggen; 'Er broeit iets in Boekhandelstad. Er groeit iets en ik ben het niet.'

COPYRIGHT R. ELJON